

מטעם 69 לפרשת כי תשא רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (סגול) וְנָתַנּוּ אִישׁ כְּפָר נֶפֶשׁוֹ (שמות ל, יב)

בפסוק זה נרמז כוחה של הצדקה, כפי שאמרו חז"ל (בבא בתרא י ע"ב): "א"ר אבהו אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע במה תרום קרן ישראל אמר לו בכי תשא", ופירש רש"י: אמר לו בכי תשא - אם באת לשאת ראשם בהגבהה קח מהם כופר לצדקה.

ובפרקי אבות (א, ב) נאמר: על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים.

במסכת פסחים (דף קיז עב) מובא: "אמר רבי שמעון בן לקיש ואעשך לגוי גדול, זהו שאומרים אלהי אברהם, ואברכך זהו שאומרים אלהי יצחק, ואגדלה שמך זהו שאומרים אלהי יעקב. יכול יהו חותמין בכלן תלמוד לומר והיה ברכה, **בך חותמין** ואין חותמין בכלן".

מובא בספה"ק¹ שנרמז "בך חותמין", שהגאולה האחרונה, החתימה, תהיה בזכות גמילות חסדים, מידתו של אברהם אבינו, שתהיה קיימת גם כאשר בזמן הגלות חסרים עמודי תורה ועבודה.

לפי זה אפשר לבאר שהמלה "לפקדיהם", היא מלשון **חסרון**, כמו (במדבר לא, מט) "ולא נפקד מִמֶּנּוּ אִישׁ", שפירש רש"י²: ולא נחסר. ע"כ.

ונרמז בטעמים: כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (סגול). אם תרצה להרים את קרן ישראל ולגאלם, אך לִפְקֻדֵיהֶם, אך נפקד מהם, חסר להם, **משלשת (סגול) העמודים** שעליהם העולם עומד, אז יתעסקו בגמילות חסדים, וְנָתַנּוּ אִישׁ כְּפָר נֶפֶשׁוֹ, ובה יהיה החיתום, הגאולה השלימה בב"א.

שלום המאירי

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (סגול) וְנָתַנּוּ אִישׁ כְּפָר נֶפֶשׁוֹ לִידוֹן בְּפֶקֶד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בְּפֶקֶד אֹתָם (שמות ל, יב)

רבי אלעזר מגרמייזא, הרוקח, מבאר³ כמה עניני **שלשה**: לִפְקֻדֵיהֶם, בְּפֶקֶד אֹתָם, בְּפֶקֶד אֹתָם. ג' פעמים מנה אותם, בצאתם ממצרים ובשנה שניה ובכניסתן, ג' פקידה בפסוק, ג' מחצית השקל, ג' לשונות כפרה: כְּפָר נֶפֶשׁוֹ, לְכַפֵּר, לְכַפֵּר; וכן ג' תרומת ה', וכן ג' בני ישראל, לכפר על

¹ **מגלה עמוקות על התורה**, רבי נתן נטע שפירא, פרשת לך לך: "או יאמר לפי שג' אבות תקנו ג' עמודים אברהם ג"ח יצחק עבודה יעקב תורה ובזמן הגלות חסרים תורה ועבודה אבל ג"ח הוא לעולם לכן חותמין באברהם שהוא עמוד ג"ח שקיים לעולם וז"ש יכול יהי חותמין בכלן שלכולן יש להן קיום לעולם עמידה נצחית לז"א והי' ברכ"ה בך חותמין להודיע שעמוד של אברהם הוא לעולם גם אמרו אין לך דור שאין בו כאברהם שנא' הי' יהיה לך חותמין בו ולא בכלם כי הוא קיים בכל דור ודור".

² **רש"י**: ולא נפקד - ולא נחסר ותרגומו ולא שגא אף הוא בלשון ארמי חסרון כמו (בראשית לא) אנכי אחטנה תרגומו דהות שגיא ממנינא וכן (שמואל א' כ) כי יפקד מושבך. יחסר מקום מושבך. איש הרגיל לישיב שם וכן (שם כ) ויפקד מקום דוד. נחסר מקומו ואין איש יושב שם.

³ **פירוש הרוקח על התורה**, רבי אלעזר מגרמייזא, מהד' רבי שיי"ח קנייבסקי מו"ל רבי יואל קלוגמאנן, בני ברק תשלט, שמות עמ' קסא-קסב.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ג': על המלחמות ועל הרעב ועל ועל הדבר, שהרי כשמנה דוד את ישראל אמר לו החוזה שלש אני נוטל עליך (ש"ב כד). ג' מחצית, מיכן סמכו במעות פורים נותנין ג' מחציות. ע"כ.

ונרמז בטעמים: פִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (סגול), שלש נקודות, רמז לשלשה מפקדים ולכל עניני שלשה שנרמזו.

שלום המאירי

פִּי תִשָּׂא (שני גרישיון) אֶת רֹאשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל (זרקא) לִפְקֻדֵיהֶם (סגולתא) וְנִתְּנוּ (גריש) אִישׁ פָּרָוּ בְּפִשׁוֹ (תביר) לִידוֹד בְּפֻקֵד אֲתָם וְלֹא יִהְיֶה בְּהֶם (תביר) נֶגֶף בְּפֻקֵד אֲתָם (שמות ל, יב)

רבי שלמה זאן מבאר⁴ שנרמזו בפסוק חורבן המקדש, ושמיית צדיקים מכפרת:

ונקדים לזה מאמרם ז"ל אלה פקודי המשכן משכן העדות, שבית המקדש מתמשכן לכפר על ישראל. אמר מרע"ה להקב"ה⁵ תינח בזמן שבית המקדש קיים וכו' א"ל הקב"ה אני רואה צדיק אחד שיכול לומר למדת הדין די, אני נוטלו ומכפר עליהם וכו' ...

רמז הכתוב והטעמים לִפְקֻדֵיהֶם בסגולתא אחר פִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שני גרישין זרקא, לרמוז אף אחר בית ראשון ושני שנחרבו בעונינו, וגרושים היינו מארצנו ועדין חויא (=נחש) הרמוז בזרקא זקיף רישיה בדלטורין על ישראל בחובייהו⁶, הסגולתא היא מאבינו מרחם ליטול צדיק ולכפר בעד קהל ישראל על חסרון מיראת ה', וזהו לפקודיהם⁷ כי תשא את ראש ליטול צדיק ולכפר עליהם וכו'. גם לזה צריך הודעה לגרש הסטרא אחרא מעליהם, שצריך כל אחד מישראל יתמרמר בבכי ויקבצו כל ישראל לסופדו כראוי בבכי יבואו ובתחנונים מי יתן מותנו ביד ה' להיות כפרה בעד הצדיק הנפטר מרצון נפשם וזהו גריש בתיתב וְנִתְּנוּ, ואיש פָּרָוּ בְּפִשׁוֹ בתביר, בתבירו דלבא בשברון בנמיכת רוח, ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומעלה עליהם כאילו מתו ממש, וזהו לה' בפקוד אותם, וישלך במצולות ים כל חטאתם. ואל יתערך יצרך לומר שאין ראוי לאדם שימסור נפשו כפרה על הצדיק הנפטר שעל ידי זה נכנס בגדר אדם המקלל עצמו ורעה תחשב לו, ואינו ניצול ממנה, כדאיתא בהקדמת הזוהר ד' וגם בפ' פינחס ד' ז"ל: תלת אינון דגרמין ביש לגרמיהו וכולי מאן דלייט גרמיהו⁸... לזה אמר הכתוב שלא תחוש לזה. וזהו 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם', שאינם נכנסים בגדר אדם המקלל עצמו האי דמסרי נפשייהו בתבירו דלבא, וזהו תביר דלא יהיה בְּהֶם, ולא יאונה להם כל און, ונסלח לכל עדת ישראל.

⁴ יריעות שלמה, רבי שלמה זאן, תוניס תרנ"א, דף מז עב, דרוש לפרשת כי תשא.

⁵ מדרש רבה שמות - פרשה לה פסקה ד: "ועשית את הקרשים [למשכן]. לא היה צריך לומר אלא ועשית את הקרשים משכן. מהו 'למשכן' א"ר הושעיא על שום שהוא עומד למשכן שאם נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה יהא מתמשכן עליהן אמר משה לפני הקב"ה והלא עתידים הם שלא יהיה להם לא משכן ולא מקדש ומה תהא עליהם אמר הקב"ה אני נוטל מהם צדיק אחד וממשכנו בעדם ומכפר אני עליהם על כל עונותיהם וכה"א (איכה ב) ויהרוג כל מחמדי עין".

⁶ הס"מ ממשיך לקטרג. צורת הזרקא כנחש.

⁷ לפקודיהם מלשון חסרון כמו (במדבר לא מט) ולא נפקד ממנו איש.

⁸ תרגום: שלשה הם שגורמים רעה לעצמם וכו' מי שמקלל את עצמו...